

گاهنامه فرهنگی، اجتماعی صبح رویش

سال اول / شماره سوم / مهر ۱۴۰۰

مدرسه کودکان کار و در معرض آسیب های اجتماعی

WWW.sobherouyesh.com

[@sobherouyesh](https://www.instagram.com/sobherouyesh)

۰۹۱۲۸۹۷۷.۱

عطر مهر

داغی تابستان رفته رفته جای خود را به خنکای پاییز می‌دهد. پاییز می‌شود و در میان رنگارنگی طبیعت عطر مهر می‌پیچد. همیشه پاییز همراه بود با عطر مدرسه و شادی‌های کودکانه‌اش، صدای عاشقانه معلم که سال تحصیلی جدید را تبریک می‌گفت و نوید بزرگ‌تر شدن را می‌داد. در این شرایط اگر به بچه مدرسه‌ای نبودیم یا در خانه، با این قشر زندگی نمی‌کردیم هم، صبح‌ها در مسیر رسیدن به محل کار، پیاده روی تا خریدن یک نان تازه برای صبحانه یا حتی قدم زدن برای استشمام هوای پاییزی و ... به گونه‌ای شریک این حس و حال ناب آغاز مدارس می‌شدیم و لذت می‌بردیم، از این همه هیاهو برای زیباتر زیستن. این روزها اما شرایط فرق می‌کند.

برای تمام جهان به یکباره شرایط متفاوت شد. ویروسی که نزدیک به ۲ سال است مهمان ناخوانده دنیا شده کم و بیش این حس و حال را از ما دریغ کرد. کلاس‌ها مجازی شده‌اند و همه خانه نشین، مدارس تعطیل و پاییز بی‌رنگ و بو.

این دومین پاییز است که نمی‌دانیم کودکان مان لباس مدرسه به تن می‌کنند و مسیر مدرسه را با شادی می‌دوند یا نه فرم مدرسه می‌پوشند که دوربین تبلت، تلفن همراه یکی از اعضای خانواده یا لب تاب را باز کنند، آیکون ضبط را بزنند و بگویند: سلام خانم معلم! سلام آقا معلم! اما خبر خوب اینکه واکسیناسیون علیه کرونا آغاز شده و امید داریم که چند ماه بعد زمین ماسک از روی صورت بردارد و نفس بکشد. دنیا به روال سابق خود برگردد و باز هم صدای بازی کودکان در حیاط مدارس بیچد. این‌جا به یک لحظه مکث نیاز داریم تا این سوال را از خود پرسیم: آیا همه کودکان با بازگشایی مدارس می‌توانند به راحتی، پشت نیمکت های مدرسه بنشینند؟!

تصویر کودکان کار، کودکان زباله‌گرد، آن دسته از کودکانی که شناسنامه ندارند، مهاجران جنگ‌زده و... را که به‌خاطر بیاوریم، خیلی زود به جواب نه می‌رسیم. اما می‌شود این جواب را به بله تبدیل کرد.

همان‌طور که امروز بعد از گذشت هفت سال از تاسیس مدرسه صبح رویش، با حمایت خیرین، بیش از هزار کودک در هفت مرکز این مدرسه درس می‌خوانند، مهارت زندگی می‌آموزند و برای ورود بهتر به جامعه آماده می‌شوند.

مدرسه تخصصی کودکان‌کاری که حتی در دوران کرونا هم پای کار ماند و مثل آتش‌نشانی در شرایط بحرانی به دل آتش زد.

صبح رویش می‌داند بسته شدن درهای مدرسه به روی کودکان‌کار مساوی است با ساعت‌کاری و آسیب بیشتر برای دانش آموزان. به همین علت است که در این شرایط تمام سعی خود را برای ارائه خدمات آموزشی و معیشتی به کودکان‌کار به کار برده است.

به امید روزی که همه کودکان جهان از نعمت تحصیل برخوردار شوند و جواب سوال «آیا همه کودکان با بازگشایی مدارس می‌توانند به راحتی، پشت نیمکت‌های مدرسه بنشینند؟!» «بله» باشد.

جایی برای بازی، جایی برای زندگی

جابزی توانست بعد از مدتی در دل بچه ها جا کند. کم کم ایستگاه‌های متغیری که می‌رفتیم، تبدیل به ایستگاه‌های ثابتی شدند که هر هفته، بچه‌ها در آن ایستگاه‌ها، انتظار آمدنمان را می‌کشیدند. بچه‌ها آن قدر مشتاق بودند که می‌توانستیم هر هفته اسامی‌شان را حضور و غیاب کنیم.

جابزی در کرونا هم فعالیتش را متوقف نکرد؛ هم به بچه‌ها وسایل بهداشتی و مراقبتی می‌داد و هم به آن‌ها آموزش می‌داد که چطور مراقب باشند، خودشان و خانواده‌شان گرفتار کرونا نشوند. خیلی از بچه‌ها که وسایل الکترونیک نداشتند و از آموزش‌های مجازی عقب افتاده بودند را جمع کردیم و آموزش آن‌ها را برعهده گرفتیم.

همین چند ماه پیش، جشن تولد دوسالگی جابزی را با بچه‌های ایستگاه های مختلف گرفتیم. امید داریم که جابزی بتواند روزبه‌روز پخته‌تر و کارآمدتر شود و بچه‌های بیشتری را تحت پوشش خود بگیرد.

روانشناس، مددکار اجتماعی، مربی آموزشی و آقای راننده.

آموزش‌های جابزی، با رعایت استانداردهای صبح رویش تدوین شد؛ اما با فضا و محیطی منعطف‌تر و غیرقابل پیش‌بینی.

می‌خواهید بدانید افراد تیم جابزی، چه وظایفی دارند؟

مددکار اجتماعی ما وظیفه دارد ایستگاه های پرتردد بچه‌ها را پیدا کند و با بچه‌ها ارتباط بگیرد. در حین این ارتباط، بچه‌ها را بشناسد تا ببیند نیاز به چه حمایتی دارند؛ درمانی، روانشناختی یا معیشتی؟ اگر لازم بود، به خانه بچه‌ها هم سری بزند.

روانشناسمان هم مشکلات و مسائل رفتاری و روانی بچه‌ها را بررسی می‌کند، برای بچه‌ها محتوای آموزشی روان شناسی (مهارت زندگی، مهارت اجتماعی، خودمراقبتی و...) تهیه و تولید می‌کند، بازی‌های هدفمند و هیجانی برایشان می‌سازد تا دقت و تمرکز و دست‌ورزی‌شان بهتر شود و از طرف دیگر، مشکلات معیشتی، درمانی و رفتاری بچه‌ها و خانواده‌هایشان را بررسی می‌کند.

مربی آموزشی‌مان هم برای پایه‌های اول تا ششم، محتوای آموزشی می‌سازد، طرح ها و مدل‌های جدید آموزشی را متناسب با نیازهای کودکان کار، می‌نویسد. مدام ارزیابی‌شان می‌کند و روش‌های تدریسش را به‌روزتر و خلاقانه تر می‌کند. داخل جابزی را فضاسازی و از ابزار کمک‌آموزشی خلاقانه استفاده می‌کند.

سال تحصیلی ۹۶-۹۵ به این فکر افتادیم که خیلی از بچه‌های کار، در سطح شهر مشغول کاراند و فرصت رفتن به مدرسه را ندارند. آن موقع بود که تصمیم گرفتیم به محل کار بچه‌ها برویم و در قالب بازی، به آن‌ها آموزش بدهیم.

اوایل با وانت می‌رفتیم سر چهارراه‌هایی که بچه‌ها کار می‌کردند. کمی که گذشت، نشستیم و فکر و ایده پردازی کردیم و خواستیم که برای این کار، مینی‌بوسی تهیه کنیم.

به کمک خدا برای خرید مینی‌بوس و امکانات داخل آن، خیری پیدا کردیم و مینی‌بوس را خریدیم و داخل آن را شبیه یک کلاس درس و محل بازی درست کردیم. داخل صندلی‌های دورتادور مینی‌بوس را پر کردیم از اسباب‌بازی و وسایل کمک‌آموزشی.

اسم‌های مختلفی برای آن انتخاب کردیم. «مدرسه من، آسمان من (آموزش مباحث تربیتی)»، «مدرسه من، مزرعه من (کارآفرینی و مهارت آموزی)»، «مدرسه من، جزیره من (مباحث آموزشی و علمی)». بعد فکر کردیم و دیدیم که این اسم‌ها خیلی طولانی هستند.

از طرفی هم دنبال ایده‌های برای ظاهر مینی‌بوس بودیم. برای این کار از خود بچه‌ها کمک گرفتیم. از آن‌ها خواستیم موجودی را نقاشی کنند که از آسمان‌ها، برای کمک و آموزش به آن‌ها می‌آید. بسیاری از بچه‌ها موجوداتی خندان با چشم‌های بزرگ و زیبا کشیده بودند با ترکیبی از رنگ‌های مختلف که زرد و سبز و آبی در آنها خیلی به چشم می‌خورد.

ما هم با الهام از نقاشی بچه‌ها، طرح اولیه مینی‌بوس را کشیدیم. صورتی شبیه نقاشی‌های آنها، موجودی خندان، با چشم‌های درشت و زیبا. رنگ صورت آن زرد شد و صندلی‌های داخل آن، سبز و دیوارها، آبی.

اسم مینی‌بوس هم شد «جابزی» به معنای «جایی برای بازی، جایی برای زندگی».

سال ۹۸، جابزی به‌طور رسمی کارش را با تیمی چهارنفره شروع کرد؛

آیا سمن‌ها

در دوران پسا کرونا

به رسمیت

شناخته

خواهند شد؟

سازمان مردم نهاد
(سمن)

برای خواندن ادامه متن کد مقابل را اسکن فرمایید.

ریحانه صارمی

کودکان کار، به‌طور مشخص، از جمله آسیب‌پذیرترین اقشار جامعه کرونازده امروز ما هستند. از یک سو مسأله فقر است که به‌سبب کاهش چشم‌گیر درآمدهای آن‌ها شدیدتر شده است و از سوی دیگر حضورشان در معابر آن‌ها را بیش از سایر اقشار جامعه در معرض ابتلا به ویروس کرونا قرار می‌دهد. تعطیلی مدارس و همچنین تعطیلی فعالیت برخی انجمن‌های خیریه نیز در بی‌پناه شدن بیش از پیش آن‌ها اثرگذار بوده است. کمبود امکانات بهداشتی و عدم دسترسی به بسیاری از خدمات شهری نیز شرایط امروز جامعه را برای آنان بفرنج‌تر می‌کند. اما سازمان‌های مردم‌نهاد چگونه می‌توانند در شرایط فعلی از کودکان کار، به‌طور خاص، و از اقشار آسیب‌پذیر، به‌طور عام، حمایت کنند؟

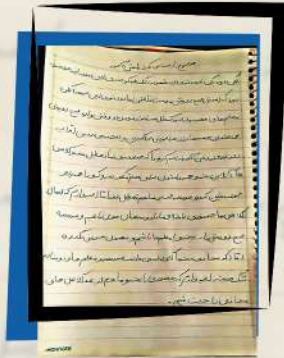
درگیری جامعه با ویروس کرونا فصل تازه‌ای از تعامل میان سازمان‌های مردم‌نهاد و دولت را رقم زد. امروز این سازمان‌ها در جایگاه همکار دولت قرار گرفته‌اند و به‌صورت رسمی خدمت‌رسانی به بخشی از جامعه بر عهده آنان گذاشته شده است. اما این تعامل ارزنده را نباید محدود به دوران بحران دانست. بحران کرونا توانست عرصه‌ای باشد برای کنار گذاشتن اختلافات و ایجاد نوعی از همبستگی اجتماعی و سازمانی. اما تعامل سازنده میان این دو نهاد چطور به‌دست می‌آید و چگونه می‌توان در آینده آن را بهبود بخشید؟

اگر چه سازمان مردم‌نهاد مفهومی مدرن است اما ریشه‌های آن را می‌توان در شکل‌گیری مفهوم جامعه مدنی دانست. در ترسیم ساختار حکومت یکی از پرسش‌های اصلی نحوه ارتباط میان مردم و کارگزاران است که نظریات مختلفی نیز برای آن مطرح شده است. جامعه مدنی نیز یکی از این نظریات است و منظور از آن نهادها، تشکل‌ها، اصناف، شوراها و سازمان‌هایی است که در حلقه واسط میان مردم و کارگزاران حکومتی قرار می‌گیرند؛ از یک سو نگاهشان به مردم و مطالباتشان است و از سوی دیگر نگاهشان به پرسشگری از نهادهای دولتی. نقش این سازمان‌ها نه صرفاً خدمت‌رسانی به مردم بلکه پیگیری نیازهای مردمی در سطح کلان و ارائه راهکار و طرح‌های پیشنهادی اساسی نیز است.

با این حال، و با وجود تأکید برخی دولت‌ها در دهه‌های اخیر بر این مفهوم، شاکله جامعه مدنی در ایران به درستی پیریزی نشده است و شکاف میان مردم و دولت همچنان وسیع باقی مانده است. در این میان، سازمان‌های مردم‌نهاد که می‌بایست اساساً ذیل جامعه مدنی قرار گیرند، امروز به صرف نهادهای خیریه محلی ای بدل شده‌اند که تنها رابطه‌ای دوجانبه با مردم دارند و پرونده تعامل با دولت برای آن‌ها بسته شده است. این در حالی است که بسیاری از این سازمان‌ها ظرفیت‌های تخصصی، اجتماعی و انسانی بالایی دارند که در مدیریت و کنترل مسائل اجتماعی می‌توانند راهگشا باشند.

۴

احساس یک دانش آموز

یکی بود یکی نبود. توی یک شهر بزرگ، یه گوشه‌ی این دنیا یه مدرسه بود که اسمش صبح رویش دوست داشتنی ما بود. توی این مدرسه کلی معلم‌های مهربون بود که مثل فرشته بودن و وقتی وارد صبح رویش می‌شدین غصه‌هاتون فراموش می‌کردین و لبخند می‌زدین. اما یک روز یه ویروس آمد که اسمش کرونا بود که مدرسه ما تعطیل شد. کلاس‌ها آنلاین شد و همه دلشون برای هم تنگ شد و کرونا همه رو خونه‌نشین کرد و مدرسه عزیز ما هم تعطیل شد. انشالله امیدوارم که امسال کلاس‌ها حضوری باشه و ما با دوستانمون باشیم و مدرسه صبح رویش باز باشه و با معلم‌هامون باشیم و بهمون خوش بگذره اما اگه مجازی بشه ما که کلی دلمون واسه هم‌مدرسه‌ای و معلم‌هامون تنگ میشه. امیدوارم که حضوری باشه و ما از بند کلاس‌های مجازی راحت شویم.

این کد رو اسکن کنید
تا سوپرایز بشید

شبییه حس مادری

همیشه فکر می‌کردم پاییز و زمستون فقط سردی و دل گرفتگی با خودش به همراه داره، اما این سه ساله که اینجا بودم، فهمیدم این‌طور نیست!

به‌نظرم شغل معلمی، دریچه‌هایی از زندگی رو، به‌روت بازمی‌کنه که قبلاً اصلاً حسش نکرده بودی؛ شبیه حس مادری، حس دوست‌بودن، حس صمیمیت.

طوری‌که با هر خنده بچه‌ها شاد می‌شی و با هر غمشون، ناراحت. تابستون دیگه برات خسته‌کننده و یه روزاهایی اش هم دلگیرکننده نیماذ چون ما تابستون‌ها هم بچه‌ها رو رها نمی‌کنیم و برایشون برنامه داریم.

مخصوصاً امسالی که آموزش مجازی بود و بچه‌ها بیشتر از همیشه دلشون برای مدرسه تنگ می‌شد و باید بیشتر توی نرم افزار مناسب، باهاشون ارتباط می‌گرفتیم.

تابستون امسال به‌دلیل ماجراه‌های افغانستان، خیلی حالشون گرفته بود. برای همین از ته دل می‌خواستیم هرکاری از دستمون برمیاد، برایشون انجام بدیم.

اینطوری شد که سعی کردم با همه‌شون ارتباط بگیرم و هرچند وقت یک‌بار حالشون رو بپرسم و برایشون محتواهای سرگرم‌کننده بفرستم.

مطمئنم امسال هم مثل پارسال، وقتی مدرسه‌ها باز بشه و حضوری بچه‌ها رو ببینم، زلیخا قد کشیده، فاطمه چهره‌اش پخته‌تر شده، ستایش بیشتر به‌رو اومده (منظور اینکه نحیف و لاغر بود اما امسال جون گرفته) و هرکدومشون، تغییرکردن چون دنیا می‌خواد بهمون نشون بده، اون دختر کوچولوی پارسالی که یه جا بند نمی‌شد. دیگه بزرگ شده و برای خودش خانمی شده.

کاش امسال که شروع می‌شه، دیگ کرونا از بین رفته باشه و بتونیم کلاس‌ها رو حضوری تشکیل بدیم تا حداقل لحظه‌لحظه قدکشیدن و بزرگ شدنشون رو ببینیم و ذوق کنیم از اینکه داریم بهترین لحظه‌های جوانیمون رو کنارشون می‌گذرونیم.

عکس نامه

آموزشی

وامد آموزشی مدرسه، معلمین، لوازم التمریر و ...

حمایتی

امور درمانی، تامین پوشاک و مواد غذایی، حمایت از خانواده ها

مهارت های اجتماعی

کلینیک روانشناسی، پرورش مهارت های اجتماعی، امور ورزشی

مرفه آموزی

آموزش مهارت های فنی و شغلی

جذب منابع و ارتباطات مردمی

ارتباط با فیرین ، جذب و به کارگیری همیاران داوطلب

شفافیت و نظارت مالی

نظارت و کنترل بر صرفه جویی هزینه ها، کیفیت فعالیت ها و گزارش دهی به مامیان

پشتیبانی

هزینه های عمومی و اداری، حقوقی، امور مالی

تعمیرات و نگهداری

تعمیر و نگهداری بنا ، تجهیزات و تاسیسات مدارس

توسعه کمی

توسعه زیرساخت های فیزیکی مدارس جهت افزایش ظرفیت دانش آموزان

مشترک مدارس

هزینه های صرفه جویی و ارتقا بهره وری به صورت مشترک برای مدارس (ثبت نام، تکثیر، وامد اداری مدارس)

مجموع

مبالغ به تومان می باشد

آموزشی

مشترک مدارس

توسعه کمی

تعمیرات و نگهداری

پشتیبانی

شفافیت و نظارت مالی

مهارت های اجتماعی

حرفه آموزی

جذب منابع و ارتباطات مردمی

حمایتی

صبح رویش یک مجموعه مستقل و مردمی است که تمام هزینه‌های آن، توسط حمایت‌های مردمی تامین می‌شود. جهت حمایت از صبح‌رویش می‌توانید از روش‌های زیر اقدام کنید:

۱_ حمایت نقدی موردی: شماره کارت ۶۲۷۴ ۱۲۱۹ ۴۰۰۱۷۶۹۲ بانک اقتصاد نوین به نام موسسه نسیم صبح رویش
۲_ حمایت نقدی مسمتر (طرح شناسنامه): شما می‌توانید با پرداخت مبلغ ۵۰ هزار تومان حامی آموزش و توانمندسازی یکی از کودکان کار شوید. برای اطلاعات بیشتر به سایت صبح‌رویش مراجعه فرمایید.

WWW.Sobherouyesh.COM

۳_ حمایت غیر نقدی: کالاهای اهدایی مردمی اعم از دارو، مواد غذایی، پوشاک، وسایل آموزشی و... و هرگونه کمک غیرنقدی جهت حمایت از دانش‌آموزان ما بسیار ارزشمند است. برای اطلاعات بیشتر با شماره ۰۹۱۲۸۹۷۷۰۱ تماس حاصل فرمایید.

۴. همیاری (فعالیت داوطلبانه): در صورت تمایل رزومه و مشخصات خود را به شماره ۰۹۱۲۸۹۷۷۰۴ ارسال کنید و یا جهت ثبت نام از طریق سایت اقدام نمایید.

با معرفی صبح رویش به دوستان و نزدیکان خود به بهتر شدن کودکان کار و آسیب دیده کمک کنیم...